

Rapport

Projectnummer: 372457

Referentienummer: SWNL-D03

Datum 14-10-2020

Verkennd natuuronderzoek **verruimen** getijdenwerking in Het Vlij langs de Noordendijklocatie

Oriënterend onderzoek in het kader van de wet- en regelgeving voor natuur

Definitief

Opdrachtgever:
Gemeente Dordrecht

Verantwoording

Titel	Verkennd natuuronderzoek verruimen getijdenwerking in Het Vlij langs de Noordendijklocatie
Subtitel	Oriënterend onderzoek in het kader van de wet- en regelgeving voor natuur
Projectnummer	371533
Referentienummer	Referentienummer
Revisie	D.03
Datum	06-10-2020
Auteur(s)	John van Vliet
E-mailadres	john.vanvliet@sweco.nl
Gecontroleerd door	Maikell Verkade
Paraaf gecontroleerd	
Goedgekeurd door	Floor Cammaert
Paraaf goedgekeurd	

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Kader van het onderzoek.....	4
1.3	Ligging plangebied en voorgenomen activiteiten	5
1.3.1	Ligging projectlocatie	5
1.3.2	Projectbeschrijving	5
1.3.3	Planning.....	6
2	Wet natuurbescherming: Natura 2000-gebieden.....	6
2.1	Toetsingskader	6
2.2	Analyse van de mogelijke effecten	11
3	Wet natuurbescherming: soortenbescherming.....	13
3.1	Toetsingskader	13
3.2	Methode	15
3.3	Voorkomende ecotopen	15
3.4	Beschermde soorten.....	16
4	Natuurbeleidskaders	20
4.1	Toetsingskader	20
5	Conclusies en aanbevelingen	22
5.1	Wet natuurbescherming.....	22
5.1.1	Wet natuurbescherming: onderdeel Natura 2000-gebieden.....	22
5.1.2	Wet natuurbescherming: onderdeel soortenbescherming.....	23
5.2	Natuurbeleidskaders	23

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De gemeente Dordrecht is voornemens om in een gebied aan de Noordendijk in de gemeente op termijn een nieuwe wijk te ontwikkelen. Daarvoor moeten onder meer bestaande gebouwen wijken waarna er nieuwe woningen zullen worden gebouwd. Daarnaast is er het voornemen om het getij door het **verwijderen van een bestaand barriere meer** toegang te geven tot een waterpartij gelegen binnen en langs de plangrenzen. **Omdat de getijdenwerking groter wordt en het water vrij kan stromen kan zowel de waterkwaliteit verbeteren als de biodiversiteit toenemen.** Omdat dit laatste voornemen gevolgen kan hebben voor beschermde planten, dieren en gebieden is het noodzakelijk om de eventuele effecten van daarvan op natuurwaarden op voorhand in beeld te brengen en zo vast te stellen of uitvoering van het bestemmingsplan op dit onderdeel op ecologisch-juridische gronden haalbaar is.

Sweco Nederland BV heeft **alleen** het voornemen **voor het verruimen** van de getijdenwerking op verzoek van de gemeente getoetst aan de actuele wet- en regelgeving voor natuur. **Andere delen van de planontwikkeling blijven hier buiten beschouwing.** Het toetsen doen wij aan de hand van een verkennend natuuronderzoek, bestaande uit een bureaustudie en een oriënterend veldbezoek. Eventuele effecten kunnen hier betrekking hebben op in de omgeving gelegen Natura 2000-gebieden als de Biesbosch en delen van het Natuurnetwerk Nederland. Daarnaast zijn vertegenwoordigers van beschermde (al dan niet vrijgestelde) soorten, beschermd conform art. 3.5 en 3.10 van de Wet natuurbescherming (Wnb) aanwezig of te verwachten. Omdat de feitelijke uitwerking van de overige plannen nog niet bekend is, beperkt deze ecologische beoordeling zich tot de ecologische en juridische uitvoerbaarheid van een onderdeel van het bestemmingsplan: de wens om via een aansluiting op het Wantij in het gedeelte van Het Vlij langs het plangebied **meer** getijdenwerking mogelijk te maken.

De rapportage begint met een korte beschrijving van de ligging van het plangebied en de voorgenomen ontwikkelingen daar. In de daaropvolgende hoofdstukken worden de mogelijke effecten aan de hand van de onderdelen van het relevante beleidskader beoordeeld. De rapportage sluit af met enkele conclusies en wordt aangevuld met aanbevelingen met betrekking tot de eventueel te nemen vervolgstappen.

1.2 Kader van het onderzoek

Sweco Nederland B.V. heeft het voornemen op verzoek van de gemeente aan de volgende wettelijke kaders en beleidsdocumenten getoetst:

- Wet natuurbescherming:
 - Natura 2000-gebieden;
 - Soortenbescherming;
- Natuurnetwerk Nederland (NNN) en beschermde gebieden buiten het NNN, zoals weidevogelleefgebieden, akkervogelgebieden en ganzenfoerageergebieden indien van toepassing

Het verkennend onderzoek richt zich op het verkrijgen van een eerste inzicht in de mogelijke effecten van het **verruimen van** de getijdenwerking en de daarvoor benodigde **aanpassingen in en aan Het Vlij en de oevers daarvan** op beschermde natuurwaarden. Aansluitend onderzoeken wij de mogelijke vervolgstappen die genomen moeten worden met betrekking tot soortgerichte inventarisaties, nader effectonderzoek en nadere procedures. Het verkennend onderzoek is de eerste stap in de procedure. Afhankelijk van het resultaat moeten eventueel enkele vervolgstappen worden doorgelopen.

1.3 Ligging plangebied en voorgenomen activiteiten

1.3.1 Ligging projectlocatie

De ligging van het deel van Het Vlij aan de deels al braakliggende Noordendijklocatie in Dordrecht is globaal weergegeven in figuur 1.1.

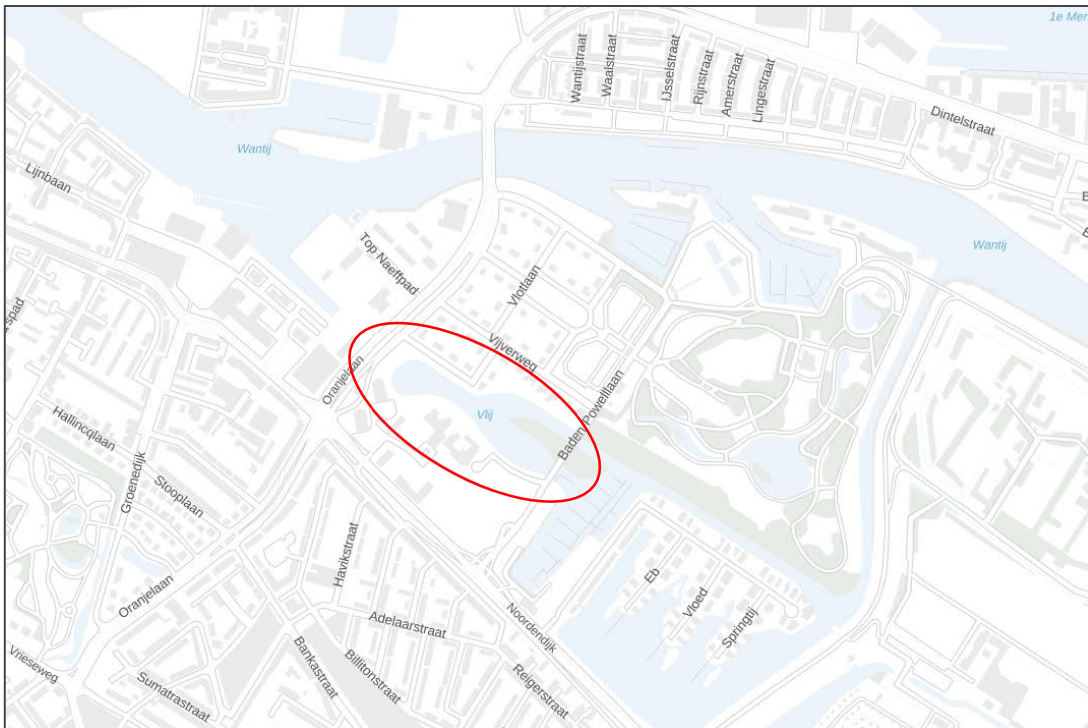

Fig. 1.1 Globale ligging deel van Het Vlij langs plangebied 'Noordendijklocatie'

1.3.2 Projectbeschrijving

De voorgenomen ontwikkelingen in het plangebied Noordendijk bestaan op hoofdlijnen uit:

- Slopen van bestaande gebouwen, o.a. scholen
- Het bouwen van woningen op de vrijgekomen percelen
- **Het op enkele locaties verwijderen van groenstructuren en bomen**
- Herinrichten van het water van Het Vlij voor waterberging en natuur
- **Het zo nodig en mogelijk aanpassen van de oevers van Het Vlij**
- **Het verwijderen van de sliblaag in Het Vlij gelegen binnen de plangrenzen**

Alleen **de drie laatstgenoemde onderdelen**, het **verruimen van de** getijdenwerking in dit deel van Het Vlij, **het baggeren van het slib op de waterbodem** en het mogelijk herinrichten van de oevers, worden hier beschouwd. Voor de uitvoering zullen te zijner tijd de gebruikelijke middelen worden ingezet, zoals kranen, graafmachines en transportmiddelen.

1.3.3 Planning

Het bestemmingsplan verkeert in een voorbereidend stadium. Tijdens het doorlopen van de verschillende ruimtelijke en juridische procedures wordt de inhoud verder geconcretiseerd en de planning verder bijgesteld. Wanneer gestart kan worden met de werkzaamheden is nog niet bekend.

2 Wet natuurbescherming: Natura 2000-gebieden

2.1 Toetsingskader

Hoofdstuk 2 van de Wet natuurbescherming heeft als doel het beschermen van Natura 2000-gebieden (Vogel- en Habitatrichtlijn) in Nederland. Plannen, projecten of andere handelingen met negatieve effecten op deze beschermde gebieden, zijn in beginsel niet toegestaan. De voorliggende natuurtoets geeft daarom een eerste inzicht in de mogelijke effecten van het plan voor Natura 2000-gebieden en de gevolgen daarvoor voor verder onderzoek of vergunningprocedures. De natuurtoets kan de volgende mogelijke conclusies hebben:

- Geen nader onderzoek nodig: effecten kunnen op voorhand worden uitgesloten, bijvoorbeeld omdat er geen Natura 2000-gebieden in de omgeving aanwezig zijn en het voornemen geen verreikende effecten heeft.
- Effecten kunnen niet op voorhand worden uitgesloten; er is een voortoets nodig om een betere inschatting te krijgen. Als significante effecten op grond van een voortoets niet zijn uit te sluiten, is een passende beoordeling nodig.
- Indien met de natuurtoets direct duidelijk is dat zonder mitigatie significante effecten niet zijn uit te sluiten, kan ook direct een passende beoordeling uitgevoerd worden. Indien significantie van effecten op basis van de passende beoordeling niet kan worden uitgesloten volgt een ADC-toets. Aangetoond dient te worden dat er geen alternatieven zijn met minder effecten, er sprake is dwingende redenen van groot openbaar belang en in compensatie is voorzien.

Indien projecten of andere handelingen leiden tot verslechtering of significante verstoring van Natura 2000-gebieden is een vergunning noodzakelijk op grond van artikel 2.7 Wet natuurbescherming. Een bestuursorgaan stelt een plan uitsluitend vast indien de zekerheid is verkregen dat het plan de natuurlijke kenmerken van het gebied niet zal aantasten of is voldaan aan de ADC-toets.

Beoordeling effecten stikstofdepositie

Op 29 mei 2019 heeft de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (ABRvS) uitspraak gedaan over het Programma Aanpak Stikstof (PAS). De Afdeling heeft geoordeeld dat het PAS niet aan alle eisen van de Habitatrichtlijn voldoet. Het PAS geeft onvoldoende zekerheid dat met de uitgifte van ontwikkelingsruimte significante gevolgen voor Natura 2000 zijn uitgesloten. De consequentie is dat het PAS niet als basis voor toestemming voor projecten of andere activiteiten kan worden gebruikt. Er zal daarom een eigenstandige

projectspecifieke ecologische beoordeling in de vorm van een voortoets en eventueel een passende beoordeling moeten worden gemaakt.

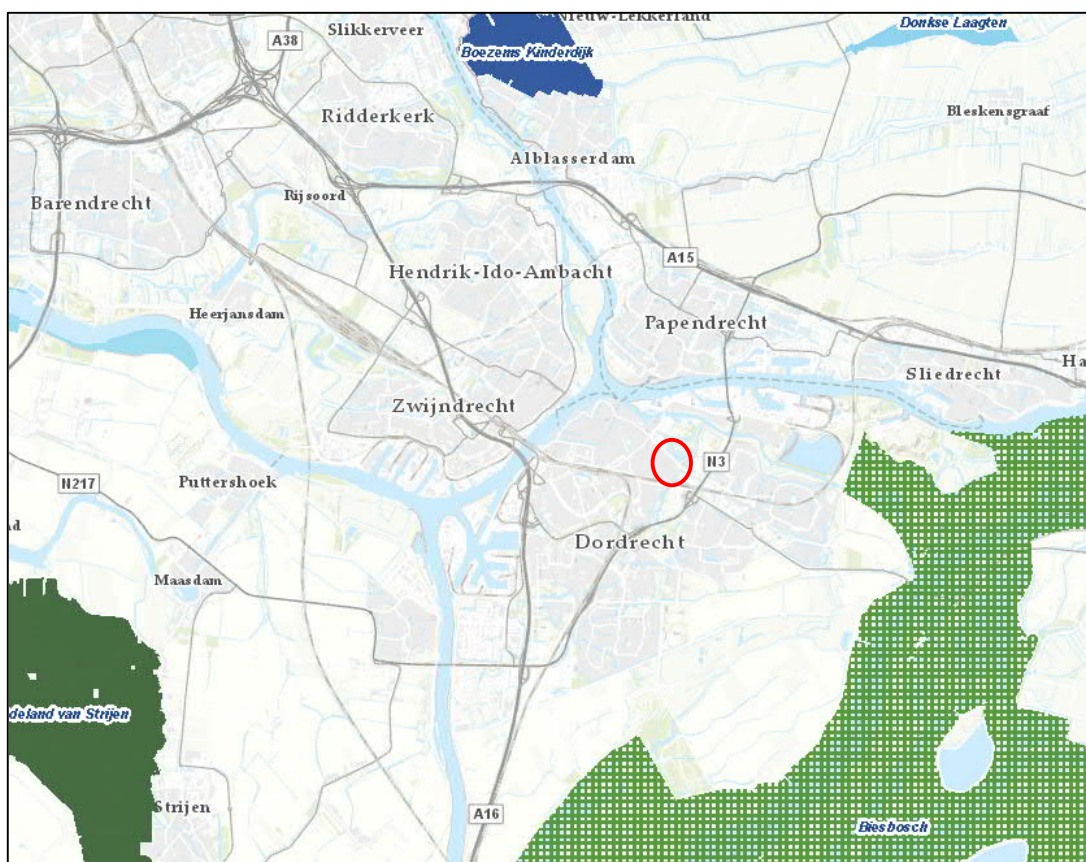
De ABRvS heeft enkele wettelijke bepalingen uit de Wnb, het Besluit natuurbescherming en de Regeling natuurbescherming onverbindend verklaard. De belangrijkste consequenties daarvan zijn:

- Het verbod op extern salderen is opgeheven. Er mag dus weer extern gesaldeerd (salderen met emissierechten van stoppende veehouderijen of industriële bedrijven) worden. Dit echter onder strikte voorwaarden. Zo mogen de stoppende bedrijven niet al zijn meegenomen in het PAS. In beginsel zijn in het PAS alle bedrijven opgenomen die binnen 1 km van Natura 2000-gebieden liggen en in de periode 2015-2018 zijn gestopt.
- De PAS-lijst met 118 PAS-gebieden is onverbindend verklaard. In de eigenstandige ecologische beoordeling moet dus ook getoetst worden op de niet PAS-gebieden (o.a. Vogelrichtlijngebieden).
- Drempelwaarde (0,05 mol N/ha/jr) en afstandsgrenswaarden (o.a. 3 km voor wegverkeer) komen te vervallen.
- De referentiedata uit het PAS (feitelijke depositie 2012-2014) voor het bepalen of sprake is van een toename aan stikstofdepositie komen te vervallen. Dat wil zeggen dat weer relevant wordt of voor een bepaalde activiteit toestemming is verleend voordat het betreffende gebied waar die activiteit gevolgen voor heeft als Vogelrichtlijngebied werd aangewezen respectievelijk als Habitatrichtlijngebied door de Europese Commissie op de lijst van gebieden van communautair belang werd geplaatst. Voor Vogelrichtlijngebieden gaat het hierbij om 10 juni 1994 of later (veelal 24 maart 2000), bij Habitatrichtlijngebieden gaat het in de regel om 7 december 2004.

Voor het uitvoeren van stikstofberekeningen moet gebruik gemaakt worden van de rekentool AERIUS Calculator.

Inventarisatie

Voor de inventarisatie van Natura 2000-gebieden is onder meer gebruik gemaakt van de gebiedendatabase van het ministerie van LNV. Het plangebied maakt zelf geen deel uit van een Natura 2000-gebied. De ligging van het plangebied ten opzichte van Natura 2000-gebieden is weergegeven in figuur 2.1.

Figuur 2.1 Globale ligging van de Noordendijklocatie in Dordrecht ten opzichte van N2000-gebieden (bron: Gebiedendatabase Min. LNV / GeoLoket Zuid-Holland)

Tabel 2.1 geeft de globale afstand tot omliggende Natura-2000 gebieden weer.

Tabel 2.1 Ligging van het plangebied ten opzichte van Natura-2000 gebieden

Natura-2000 gebieden	Minimale afstand tot plangebied (km)
Biesbosch	4
Oude Land van Strijen	12
Boezems Kinderdijk	9

Uit het voorgaande volgt dat het verruimen van getijdenwerking nabij het plangebied mogelijk nog van enige invloed kan zijn op het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied 'Biesbosch', maar dat directe of indirecte invloeden op andere Natura 2000-gebieden vanwege de grote afstanden onwaarschijnlijk zijn. De enige uitzondering daarop kan worden gevormd door de extra emissie van stikstof gedurende het uitvoeren van aanlegwerkzaamheden.

Het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied, de Biesbosch, kwalificeert als zodanig vooral vanwege de vele aanwezige vogelsoorten. Daarnaast kent het gebied een aantal

karakteristieke habitattypen van rivieren en moerassen. Tabel 2.2 geeft een overzicht van de kwalificerende waarden van dit voor het plangebied het meest relevante Natura 2000-gebied.

Habitatsoorten		SVI Landelijk	Doelst. Opp.	Doelst. Kwal.	Doelst. Pop.	Draag- kracht aantal vogels	Draag- kracht aantal paren	Kernopgaven	
H1095	Zeeprik	-	=	=	>				
H1099	Rivierprik	-	=	=	>				
H1102	Elft	- -	=	=	>				
H1103	Fint	- -	=	=	>			3.05,W	
H1106	Zalm	- -	=	=	>				
H1134	Bittervoorn	-	=	=	=				
H1145	Grote modderkruiper	-	=	=	=				
H1149	Kleine modderkruiper	+	=	=	=				
H1163	Rivierdonderpad	-	=	=	=				
H1318	Meervleermuis	-	=	=	=				
H1337	Bever	-	=	=	=			3.05,W	
H1340	*Noordse woelmuis	- -	>	>	>			3.05,W	3.08,W
H1387	Tonghaarmuts	-	>	>	>			3.05,W	
Broedvogels									
A017	Aalscholver	+	=	=			310		
A021	Roerdomp	- -	>	>			10	3.08,W	
A081	Bruine kiekendief	+	=	=			30		
A119	Porseleinhoen	- -	>	>			9		
A229	IJsvogel	+	=	=			20		
A272	Blauwborst	+	=	=			1300		
A292	Snor	- -	=	=			130		
A295	Rietzanger	-	=	=			260		
Niet-broedvogels									
A005	Fuut	-	=	=		450			
A017	Aalscholver	+	=	=		330			
A027	Grote zilverreiger	+	=	=		10 f/ 60 s			
A034	Lepelaar	+	=	=		10			
A037	Kleine zwaan	-	=	=		10			
A041	Kolgans	+	=	=		1800 f/ 34200 s			
A043	Grauwe gans	+	=	=		2300			
A045	Brandgans	+	=	=		870 f/ 4900 s			
A050	Smient	+	=	=		3300			
A051	Krakeend	+	=	=		1300			
A052	Wintertaling	-	=	=		1100			
A053	Wilde eend	+	=	=		4000			
A054	Pijlstaart	-	=	=		70			
A056	Slobeend	+	=	=		270			
A059	Tafeleend	- -	=	=		130			
A061	Kuifeend	-	=	=		3800			
A068	Nonnetje	-	=	=		20			
A070	Grote zaagbek	- -	=	=		30			
A075	Zeearend	+	=	=		2			

A094	Visarend	+	=	=	6			
A125	Meerkoet	-	=	=	3100			
A156	Grutto	- -	=	=	60			

		SVI	Doelst.	Doelst.	Kernopgaven
		Landelijk	Opp.vl.	Kwal.	
Habitattypen					
H3260B	Beken en rivieren met waterplanten (grote fonteinkruiden)	-	=	=	
H3270	Slikkige rivieroever	-	>	>	3.05, <i>W</i>
H6120	*Stroomdalgraslanden	- -	>	=	3.13, <i>W</i>
H6430A	Ruigten en zomen (moerasspirea)	+	=	=	
H6430B	Ruigten en zomen (harig wilgenroosje)	-	>	=	3.05, <i>W</i>
H6510A	Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (glanshaver)	-	=	>	3.13, <i>W</i>
H6510B	Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (grote vossenstaart)	- -	>	=	3.09, <i>W</i>
H91E0A	*Vochtige alluviale bossen (zachthoutoibossen)	-	=(<i><</i>)	>	3.05, <i>W</i>
H91E0B	*Vochtige alluviale bossen (essen- iepenbossen)	- -	>	>	

Tabel 2.2 Kwalificerende soorten en habitattypen Biesbosch

2.2 Analyse van de mogelijke effecten

De voorgenoemen ingreep beperkt zich tot het gedeelte van de waterpartij Het Vlij langs het plangebied en een nader te bepalen beïnvloedingsgebied daar omheen. De grootte daarvan is variabel, want afhankelijk van het in te zetten materieel en de benodigde transportroutes.

Mogelijke effecten

De werkzaamheden vinden op ruime afstand van Natura 2000-gebieden plaats. Effecten zijn alleen mogelijk als sprake is van een indirecte ('externe werking') invloed op kwalificerende natuurwaarden binnen de begrenzing van Natura 2000-gebieden.

Licht, geluid en bewegingen afkomstig van de aanlegwerkzaamheden kunnen een versturende werking hebben op de waarden waarvoor Natura 2000-gebieden zijn aangewezen. Vanwege de relatieve nabijheid van de Biesbosch is het Natura 2000-gebied de Biesbosch het meest relevant.

De inzet van materieel en transportmiddelen kan leiden tot een verhoogde immissie van stikstof op daarvoor gevoelige habitattypen in dit en andere Natura 2000-gebieden. Diersoorten kwalificerend voor een Natura 2000-gebied maken gebruik van de ruime omgeving en daarmee mogelijk ook van Het Vlij bij het plangebied. Of en wat van het voorgaande aan de orde is wordt hieronder beoordeeld.

Kwalificerende diersoorten

Een direct significant structureel of tijdelijk verstorend effect op de natuurwaarden van een Natura 2000-gebied is uitgesloten: de voorgenomen ontwikkeling vindt met vier kilometer ruimschoots buiten Natura 2000-gebieden plaats. Een indirect significant structureel of tijdelijk verstorend effect van de aanlegwerkzaamheden op kwalificerende diersoorten in Natura 2000-gebieden kan vanwege de afstand dan ook bij voorbaat en volledig uitgesloten worden. Versturende effecten van licht, geluid en bewegingen reiken niet meer dan enkele honderden meters ver. Zij worden hier bovendien afgeschermd van deze gebieden door wegen, dijken, stedelijke bebouwing en beplanting. Voor soorten kwalificerend voor het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied, de Biesbosch, ontbreken geschikte omstandigheden grotendeels. Het water van het deel van Het Vlij aan de noordkant van het plangebied is voor een enkel exemplaar van een voor de Biesbosch kwalificerende soort geschikt. In dit deel van Het Vlij zijn in elk geval aalscholver, ijsvogel, meerkoet, krakeend en wilde eend gezien. **Van rivierdonderpad en modderkruipers zijn geen waarnemingen bekend. Omdat de huidige getijdenwerking beperkt is en zich niet altijd voordoet is het water periodiek zuurstofarm, waardoor het voor de rivierdonderpad een weinig geschikt leefgebied vormt dat vanwege de huidige barrière bovendien niet goed te bereiken is.** Omdat deze voor de Biesbosch kwalificerende soorten ook langs de Merwede, langs het Wantij en elders in en om Dordrecht voorkomen is er geen sprake van een direct verband met de populaties in de Biesbosch. Als het project een **ruimere** getijdenwerking op het nu daarvan afgesloten deel van Het Vlij mogelijk maakt wordt Het Vlij naar verwachting aantrekkelijker voor deze en andere soorten. Een negatief significant effect op de instandhoudingsdoelen van voor de Biesbosch kwalificerende diersoorten als gevolg van ontwikkelingen in en om Het Vlij ter hoogte van het plangebied is in elk geval uit te sluiten. Eventuele invloeden op aanwezige vogelsoorten **en de rivierdonderpad** moeten uiteraard ook worden getoetst aan de soorten beschermende bepalingen in de Wnb (zie hfst 3).

Kwalificerende habitattypen

Een mogelijk effect op kwalificerende habitattypen is uitsluitend indirect. Het is alleen in verband te brengen met eventuele extra stikstofdepositie op daarvoor gevoelige habitattypen in Natura 2000-gebieden in de omgeving, als gevolg van de emissie afkomstig van de tijdelijk in de aanlegfase in te zetten machines en transportmiddelen. Natura 2000-gebied Biesbosch kent slechts enkele voor stikstofdepositie gevoelige habitattypen. De hiervoor meer gevoelige habitattypen liggen vooral in veraf gelegen Natura 2000-gebieden op zandgronden, zoals de duinen. De afstand tot deze gebieden, het tijdelijk karakter van de werkzaamheden en de beperkte schaal daarvan maakt een indirect effect op deze Natura 2000-gebieden onwaarschijnlijk, maar niet bij voorbaat en volledig uit te sluiten. Een eerste berekening, door Bureau Lieveense uitgevoerd voor het gehele plangebied op basis van een worst-case benadering, laat voor de aanleg- en gebruiksfase voor het gehele plan echter zien dat geen significante effecten te verwachten zijn. De conclusie luidt:

Noch de gebruiksfase noch de sloop- en aanlegfase van het plan aan de Noordendijk te Dordrecht leidt tot een toename van de stikstofdepositie in Natura 2000-gebieden. Het plan heeft bijgevolg geen significante effecten op kwalificerende natuurwaarden in nabij gelegen Natura 2000-gebieden als gevolg van stikstofdepositie. De Wet natuurbescherming vormt, vanuit het aspect stikstofdepositie, geen belemmering voor de vaststelling van het plan (Bureau Lieveense, 2020).

De berekening is gebaseerd op de sloop- en herbouwwerkzaamheden in en het gebruik van het gehele plangebied 'Noordendijklocatie'. De mogelijk benodigde of wenselijke oeveraanpassingen **en het baggerwerk** voorafgaand aan het verruimen van het getij op Het Vlij zijn hierin nog niet verwerkt. Ten opzichte van de overige werkzaamheden vallen zij vrijwel zeker in het niet en zullen zij niet leiden tot een andere uitkomst. Op tijdelijke aanleg- en bouwwerkzaamheden is bovendien een vrijstelling voor beperkte emissies van toepassing. Dat neemt niet weg dat het ter controle uitvoeren van een bijgewerkte berekening aan te bevelen is.

Conclusie gebiedsbescherming Natura 2000 Wet natuurbescherming

Van de voorgenomen werkzaamheden en ontwikkelingen in het nabij het plangebied 'Noordendijklocatie' gelegen gedeelte van Het Vlij zijn geen directe effecten op kwalificerende natuurwaarden van Natura 2000-gebieden te verwachten. Structurele en tijdelijke indirecte effecten van het ruimtebeslag, licht, geluid, bewegingen op nabij en op ruime afstand gelegen (delen van) Natura 2000-gebieden zijn op grond van die afstand, het tijdelijk karakter, de beperkte schaal en het ontbreken van een ecologische relatie met kwalificerende vogel- **en vissoorten** uit Natura 2000-gebieden niet aan de orde. Een indirect effect als gevolg van extra stikstofdepositie op hiervoor gevoelige habitattypen is op grond van de uitgevoerde berekening vrijwel zeker uit te sluiten. De Biesbosch kent slechts enkele in enige mate stikstofgevoelige habitattypen en andere Natura-2000-gebieden liggen op zodanig grote afstanden dat een effect onwaarschijnlijk is. Andere directe of indirecte effecten zijn niet relevant. Uit het voorgaande volgt dat de gebieden beschermende bepalingen uit de Wnb van toepassing op Natura 2000-gebieden, de verdere uitwerking van de introductie van getij op het deel van Het Vlij aan en in het bestemmingsplan 'Noordendijklocatie' niet in de weg staan.

3 Wet natuurbescherming: soortenbescherming

3.1 Toetsingskader

In de Wet natuurbescherming is de soortenbescherming in Nederland geregeld. Hierbij onderscheiden we drie verschillende beschermingsregimes waaraan verschillende verbodsbepalingen zijn gekoppeld.

Soorten Vogelrichtlijn (artikel 3.1 e.v.):

- lid 1) Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen;
- lid 2) Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen;
- lid 3) Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben;
- lid 4) Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen;
- lid 5) Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Soorten bijlage IV Habitatrichtlijn, bijlage I Verdrag van Bern (artikel 3.5 e.v.):

- lid 1) Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het

Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen;

lid 2) Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren;

lid 3) Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen;

lid 4) Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen;

lid 5) Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Andere Soorten (artikel 3.10 e.v.)

lid 1) Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:

- onderdeel a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
- onderdeel b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
- onderdeel c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Voor soorten van de *Vogelrichtlijn (art.3.1)* en *Habitatrichtlijnsoorten (art. 3.5)* geldt dat vaste rust- en verblijfplaatsen (inclusief functionele leefomgeving) niet opzettelijk verstoord of vernietigd mogen worden en dat exemplaren van beschermde soorten niet opzettelijk mogen worden gedood of verwond.

Voor *Andere soorten* geldt dat vaste rust- en verblijfplaatsen (inclusief functionele leefomgeving) van beschermde soorten niet (opzettelijk) vernietigd mogen worden en dat exemplaren van beschermde soorten niet (opzettelijk) mogen worden gedood of verwond.

Ten aanzien van de *andere beschermde soorten* geldt dat het bevoegd gezag (provincies c.q. ministerie van EZ) de vrijheid hebben om soorten binnen deze categorie vrij te stellen van de verbodsbepalingen uit artikel 3.10 Wet natuurbescherming.

De vrijstellingslijsten die in de provinciale verordeningen zijn opgenomen, zijn inmiddels door alle provincies vastgesteld. Via de Verordening Wet natuurbescherming hebben een aantal provincies, specifieke soorten als schadesoort aangemerkt en andere (hermelijn en wezel) van de vrijstellingslijst gehaald. Hier kunnen in de nabije toekomst mogelijk opnieuw veranderingen in optreden.

Voor beschermde soorten die niet zijn vrijgesteld en waarvoor de voorgenomen activiteiten strijdig zijn met de bepalingen in de Wet natuurbescherming, geldt een ontheffingsplicht. Deze kan alleen worden verleend, indien de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is en een geldend belang van toepassing is. Het is ook mogelijk om ten aanzien van Andere soorten te werken volgens een goedgekeurde gedragscode die is afgestemd op de Wet natuurbescherming, mits de voorgenomen activiteit als zodanig in de gedragscode is

beschreven. Er is dan geen ontheffingsplicht van toepassing. De gemeente Dordrecht kan gebruik maken van de Gedragscode opgesteld door de VNG.

3.2 Methode

Bronnenonderzoek

De inventarisatie betreft een onderzoek naar de actueel en potentieel voorkomende beschermde soorten rond het plangebied. Het bronnenonderzoek heeft als doel een overzicht te verkrijgen van de beschikbare informatie met betrekking tot het voorkomen van beschermde soorten in het plangebied en omgeving. Hiervoor zijn de volgende bronnen gebruikt:

- Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF);
- Soortenatlassen en kaarten uit de kennisdocumenten soorten;
- Gegevens vastgelegd in onderzoeksrapportages (NWC, St. Het Wantij)
- diverse websites. Deze bevatten vaak waarnemingen die nog niet via de NDFF worden geleverd.

Habitatgeschiktheidsbeoordeling

Op 24 maart 2020 is door een ecologisch deskundige van Sweco Nederland B.V. een ecologische verkenning (habitatgeschiktheidsbeoordeling) in het plangebied en rond Het Vlij uitgevoerd, waarbij de aanwezigheid van en de geschiktheid voor (broed-) vogels en andere beschermde, niet-vrijgestelde soorten is onderzocht en beoordeeld. De verkenning vond bij hiervoor geschikte weersomstandigheden (helder, windkracht NO3 en 12 graden Celsius) plaats. Tijdens het bezoek waargenomen vertegenwoordigers van deze en algemene, vrijgestelde soortgroepen zijn genoteerd. De verkenningen brengt samen met het bronnenonderzoek de al dan niet beschermde soorten en soortgroepen in beeld die in het plangebied (kunnen) voorkomen.

Analyse en toetsing van mogelijke effecten

In vervolg op het voorgaande is bepaald in hoeverre effecten op voorkomende beschermde soorten kunnen optreden door de voorgenomen werkzaamheden op de werklocatie plangebied. Op basis van deze analyse concluderen wij of en voor welke soorten(groepen) eventueel nader onderzoek nodig is.

3.3 Voorkomende ecotopen

In het deel van het plangebied grenzend aan Het Vlij ligt een flink (braakliggend) terrein in de vorm van een grasveld begrensd door wegen en bebouwing. Opgaande begroeiing is relatief schaars en bestaat uit struikgewas rondom de gebouwen en enkele hoog opgaande bomen verspreid over het gebied en de oever van Het Vlij. De oever van Het Vlij is ter hoogte van het plangebied geheel beschoeid met een steenbekleding. In dit deel van Het Vlij ligt een eiland met daarop een zeer dichte begroeiing van struiken en bomen. Het Vlij is voorzien van een schottenwand onder de brug in de Baden-Powelllaan die nu zorgt voor een demping van het getij. Bij hoog water vanaf 0.5+ NAP ontvangt Het Vlij water, het afstromen wordt beperkt door de wand. **Als gevolg daarvan heeft zich een sliblaag gevormd in het gedeelte achter de wand.**

3.1 Impressie plangebied ter hoogte van Het Vlij

3.4 Beschermde soorten

Actueel en potentieel voorkomende zoogdieren

De verzamelde gegevens wijzen uit dat rond Het Vlij, in het plangebied, enkele algemene muizensoorten, de mol en de egel voorkomen. De beschermde bever, steeds algemener rond en in Dordrecht, heeft het relevante deel van Het Vlij tot dusver alleen incidenteel als zwerver aangedaan, maar maakte wel regelmatig gebruik van het buiten het plangebied gelegen al onder getijdenwerking staande gedeelte van Het Vlij. **Recente gegevens wijzen uit dat het dier zich inmiddels gevestigd kan hebben op het eiland in Het Vlij. Het deel van Het Vlij dat grenst aan het plangebied maakt daarom mogelijk deel uit van het leefgebied.** Het voorkomen van de niet-vrijgestelde waterspitsmuis is mogelijk, maar vanwege de beschoeide oevers zonder kruidenrijke begroeiing en een geleidelijke gradiënt onwaarschijnlijk. Waarnemingen zijn niet bekend. Zeker is dat in, maar vooral langs het plangebied, jagende vleermuizen te vinden zijn. Voor zowel soorten die gebouwen bewonen (gewone dwergvleermuis, laatvlieger) als voor holten in bomen bewonende soorten (grootoorvleermuis, watervleermuis) zijn rond Het Vlij, in het plangebied, mogelijk geschikte verblijfplaatsen te vinden in de vorm van kieren en stootvoegen in de gebouwen en holten in de bomen op het eiland. In de bomen in het plangebied zelf zijn geen geschikte holten aangetroffen (NWC 2019).

Actueel en potentieel voorkomende vogels

Uit het gegevensonderzoek en de ecologische verkenning blijkt dat in het plangebied algemene vogelsoorten van bomen en struiken tot broeden komen of daar te verwachten zijn. De meeste vogels broeden in de oever van of in het bos op het eiland in Het Vlij. Hier wordt de ijsvogelesignaleerd. Wilde eend, krakeend, meerkoet en waterhoentje nestelen daar langs de met riet begroeide oever. Roofvogels en uilen, soortgroepen beschikkend over een jaarrond beschermd, vast nest zijn binnen de plangrenzen van de

Noordendijklocatie niet te verwachten, maar maken mogelijk wel gebruik van de bomen op het eiland. Voor soorten met een jaarrond beschermd vast nest uit de bebouwde omgeving (huismus en gierzwaluw) zijn de bestaande gebouwen in het aangrenzend plangebied waarschijnlijk geschikt. Het voor deze beoordeling relevante water en het eiland zijn ongeschikt voor het vestigen van deze soorten.

Actueel en potentieel voorkomende overige soorten

Het water van Het Vlij vormt mogelijk een geschikt biotoop voor de kleine modderkruiper (NWC 2019) **en de rivierdonderpad**, maar het daadwerkelijk voorkomen van deze soorten is niet bekend. De kleine modderkruiper kent sinds 2017 geen wettelijk beschermde status meer, **de rivierdonderpad kent die wel**. Omdat het water in dit deel van Het Vlij **regelmatig** stil staat is een slibslaag ontstaan. De waterkwaliteit is door de periodiek beperkte verversing van het water (bij lage waterstanden in de rivier) **minder goed en zuurstofarm**. Dat maakt de waterpartij in de huidige situatie minder of zelfs ongeschikt voor beide soorten. Ook de vereiste rijke plantenbegroeiing onder water is niet of nauwelijks aanwezig. De nu aanwezige schottendam maakt het voor deze en andere vissoorten bovendien **moeilijker** om dit deel van Het Vlij te bereiken.

Het voorkomen van reptielen kan worden uitgesloten. Van deze soortgroep zijn hier én in de zeer wijde omgeving geen vertegenwoordigers aanwezig. Voor algemene en beschermde amfibieën is geen potentieel geschikt leefgebied aanwezig: in het open water van Het Vlij leeft vis. Geschikte tuinvijvers of poelen zijn in het plangebied niet aanwezig. Er is net buiten het plangebied in het verleden alleen een enkele gewone pad gezien.

Buiten het plangebied, aan het Wantij, zijn larven en volwassen exemplaren van de beschermde rivierrombout gezien. Waarnemingen van deze soort binnen de plangrenzen zijn niet bekend. De huidige omstandigheden, **met regelmatig stilstaand water, periodiek zuurstofarme omstandigheden, een sliblaag op de bodem en verharde oevers**, zijn ongeschikt voor voortplanting van deze soort. Beschermde, niet-vrijgestelde, vertegenwoordigers van andere soortgroepen (planten, weekdieren) zijn binnen de plangrenzen niet waargenomen en ook niet te verwachten. De brede wespenorchis die in 2015 op enkele plaatsen in het plangebied gevonden is heeft geen beschermde status meer. Geschikte omstandigheden ontbreken.

Analyse en toetsing van mogelijke effecten

Algemene, vrijgestelde zoogdiersoorten zoals mollen, egels en muizen zijn in het aan Het Vlij grenzende plangebied te verwachten. Zorgvuldig handelen kan het onopzettelijk verontrusten en doden voorkomen of beperken. De ontwikkelingen in het plangebied zijn naar verwachting niet van invloed op jagende of migrerende, niet-vrijgestelde, vleermuizen. Jagende vleermuizen zijn vooral langs lijnvormige beplanting en nabij water van Het Vlij te vinden. Eventuele aanpassingen aan de oever langs het plangebied zullen niet van invloed op jagende vleermuizen zijn als zij bij daglicht en/of geheel buiten het actieve seizoen (april – september) van vleermuizen worden uitgevoerd. Kapwerkzaamheden ten behoeve van de aanleg van een natuurvriendelijke oever kunnen wel ten koste gaan van bestaande holten waarvan boom bewonende soorten gebruik maken. De zomer-, winter- en paarverblijven van vleermuizen zijn jaarrond beschermd. In de aanwezige bomen zijn weliswaar geen holten aangetroffen, maar op termijn kunnen die alsnog ontstaan. Daarmee kunnen de bomen alsnog geschikt worden voor boomholten bewonende soorten. Voorafgaand aan

kapwerkzaamheden is nader onderzoek naar verblijven van vleermuizen dan ook noodzakelijk.

Verblijfplaatsen van marterachtigen zijn niet aanwezig of te verwachten. Waarnemingen van de beschermde bever hadden tot dusver betrekking op een incidenteel aanwezig zwervend exemplaar. **In en om het plangebied is inmiddels mogelijk toch** een verblijfplaats aanwezig. Langs het Wantijpark aan het deel van Het Vlij buiten de plangrenzen zijn concrete aanwijzingen voor een verblijfplaats gevonden, maar daarbij gaat het voor zover bekend om een rustplaats, niet om een burcht. Het deel van Het Vlij langs het plangebied maakt mogelijk deel uit van het functioneel leefgebied rond een bewoonde burcht. Nader ecologisch onderzoek moet duidelijk maken of al dan niet een burcht binnen of dicht bij de plangrenzen aanwezig is. Door zorgvuldig te handelen in overeenstemming met de Wnb en die handelwijze vast te leggen in een Ecologisch Werkprotocol kan en zal rekening gehouden worden met de algemene en beschermde zoogdieren die in en om het plangebied leven. **Uitgangspunt daarvoor is dat bestaande functionele leefgebieden onverstoord en behouden kunnen blijven. Als uit ecologisch onderzoek blijkt dat het niet mogelijk is moet een ontheffing soortenbescherming Wnb worden aangevraagd.**

Algemene broedvogels genieten bescherming vanaf het moment dat wordt gebroed tot dat het laatste jong het nest verlaten heeft. **Buiten het broedseizoen genieten zij geen bijzondere bescherming, anders dan de wettelijke zorgplicht.** Op het beboste eiland in Het Vlij zijn geen werkzaamheden voorzien. Jaarrond beschermde nesten **van roofvogels en uilen** zijn hier waarschijnlijk niet aanwezig en **op de nesten van spechten is geen jaarronde wettelijke bescherming van toepassing. Zorgvuldig handelen volstaat. Ook als wel jaarrond beschermde nesten van roofvogels en uilen aanwezig mochten zijn** is geen sprake van het verwijderen ervan. Nader onderzoek naar de aanwezigheid van dergelijke nesten is daarom voorsnog niet aan de orde. Niettemin is aan te bevelen om geheel buiten het broedseizoen te werken of ruim vóór het vogelbroedseizoen met werkzaamheden te starten. Het uitvoeren van de werkzaamheden voorkomt het vestigen van broedvogels in het werkgebied als aanvullend daarop een enkele preventieve maatregel genomen wordt. Als die planning niet haalbaar is en er wordt pas na aanvang van het broedseizoen gestart en gewerkt, dan volstaat het tijdig, voorafgaan aan het werk, nemen van preventieve maatregelen (inzet verjagende middelen, tijdig verwijderen vegetatie) binnen de werkgrenzen eveneens. De werkzaamheden zijn, als conform het voorgaande gewerkt wordt en ze vast te leggen in een ecologisch werkprotocol, daarmee niet van invloed op broedende vogelsoorten binnen of buiten de werkgrenzen. Werken in het broedseizoen, als zich toch broedvogels binnen de werkgrenzen gevestigd hebben, is niet mogelijk.

Van vertegenwoordigers van andere beschermde, bijzondere en niet-vrijgestelde soortgroepen in en om Het Vlij langs de Noordendijklocatie en het beïnvloedingsgebied daaromheen is niets gebleken. Er zijn geen waarnemingen bekend van bijzondere of beschermde vissoorten. Vanwege de beperkte kwaliteit van het watergedeelte achter de dam zijn zij er ook niet te verwachten. **Door bij het baggeren zorgvuldig te handelen conform een Ecologisch Werkprotocol kan rekening gehouden worden met eventueel in het werkgebied aanwezige al of niet beschermde vissoorten.** Negatieve effecten van het voornemen op vissen, reptielen, amfibieën, planten, insecten en weekdieren kunnen bij voorbaat en volledig uitgesloten worden.

Conclusie soortenbescherming Wet natuurbescherming

Het planvoornemen is niet van invloed op beschermde zoogdiersoorten. Al dan niet strikter beschermde, niet vrijgestelde zoogdieren als vleermuizen zijn vooral jagend langs de oever van Het Vlij te verwachten. Daar vinden in de actieve periode, de nachtelijke uren of in het actieve seizoen van vleermuizen in principe geen werkzaamheden plaats. Ook zijn ruim voldoende uitwijkmogelijkheden voorhanden. Verblijfplaatsen in bomen en gebouwen zijn niet bekend, maar ruim voorafgaand aan eventuele sloop- of kapwerkzaamheden in de omgeving moet daarop nogmaals gecontroleerd worden. Als zij aanwezig blijken te zijn is het aanvragen van een ontheffing noodzakelijk. Het verlenen daarvan is op grond van het algemene voorkomen van de te verwachten soorten mogelijk. Het deel van Het Vlij dat langs het plangebied ligt is **mogelijk** van belang als rust- of foerageergebied van de bever: er is dan sprake van een onderdeel van het functioneel leefgebied. **Nader ecologisch onderzoek moet aantonen of dat hier het geval is.** Het voorkomen van algemene en beschermde zoogdieren staat verdere planvorming niet bij voorbaat in de weg, uiteraard op voorwaarde dat zorgvuldig wordt gehandeld en zo nodig aanvullend **ecologisch** onderzoek wordt verricht. Als daaruit blijkt dat de werkzaamheden ten koste gaan van jaarrond beschermde verblijfplaatsen of delen van een functioneel leefgebied moet een ontheffing aangevraagd worden.

De voorgenomen werkzaamheden zijn niet van invloed op broedende vogelsoorten als de werkzaamheden ruim vóór of na het broedseizoen opgestart worden en/of tijdig preventieve maatregelen worden genomen. Broedvogels beschikkend over een jaarrond beschermd vast nest zijn in en om Het Vlij waarschijnlijk niet aanwezig en indien dat wel het geval mocht zijn dan worden zij niet verstoord. Vervolgonderzoek of – procedures zijn niet aan de orde, zorgvuldig handelen conform de Gedragscode en/of een Ecologisch Werkprotocol en daarmee de soortenbescherming uit de Wet natuurbescherming volstaat.

Het voorkomen van niet-vrijgestelde vertegenwoordigers van andere soortgroepen is niet bekend. Zij zijn in het plangebied ook niet te verwachten, met uitzondering van Het Vlij en de oevers daarvan. In de huidige situatie is dit gedeelte van Het Vlij ongeschikt voor de tot voor kort beschermde kleine modderkruiper, **de beschermde rivierdonderpad** en voor de voortplanting van de eveneens beschermde rivierrombout.

Verwijderen van de schottenwand, het daarmee toelaten van getijdenwerking, verwijderen van de sliblaag en het weghalen van de steenbekleding voor het natuurvriendelijk aanpassen van de oevers maakt het vestigen van bever, rivierrombout, kleine modderkruiper, **rivierdonderpad**, spindotter en andere rivierbegeleidende soorten alsnog mogelijk. Hierdoor verdwijnt niet alleen een barrière, de ingreep zal zowel de waterkwaliteit verbeteren als de biodiversiteit verhogen.

Uit het bovenstaande volgt dat de werkzaamheden in het plangebied in overeenstemming met de soorten beschermende bepalingen uit Wnb kunnen worden uitgevoerd. **Omdat soorten het gebied mogelijk alsnog bereikt hebben of kunnen bereiken omdat de uitvoering nog op zich laat wachten, kan het uitvoeren van aanvullend onderzoek noodzakelijk zijn.** Van het planvoornemen zelf kan een gunstig effect op de biodiversiteit uit gaan als de schottenwand in Het Vlij wordt verwijderd en de oevers daarvan worden aangepast. **De maatregel vergroot de invloed van het getij en leidt door de structurelere verversing van het**

water tot een verbetering van de waterkwaliteit. Van beiden is een gunstige invloed op de biodiversiteit van Het Vliet te verwachten.

4 Natuurbeleidskaders

4.1 Toetsingskader

Het beleidskader van de overheid dat niet in wetgeving is vastgelegd, bestaat uit:

- provinciaal beleid
 - Natuurnetwerk Nederland (NNN)
 - Weidevogelgebieden
 - Ganzenfoerageergebieden
 - Strategische reservering natuur

Natuurnetwerk Nederland

De wettelijke bescherming (Wro) van het NNN is geregeld via het bestemmingsplan. Het NNN voor provincie Zuid-Holland is vastgelegd in de provinciale ruimtelijke verordening.

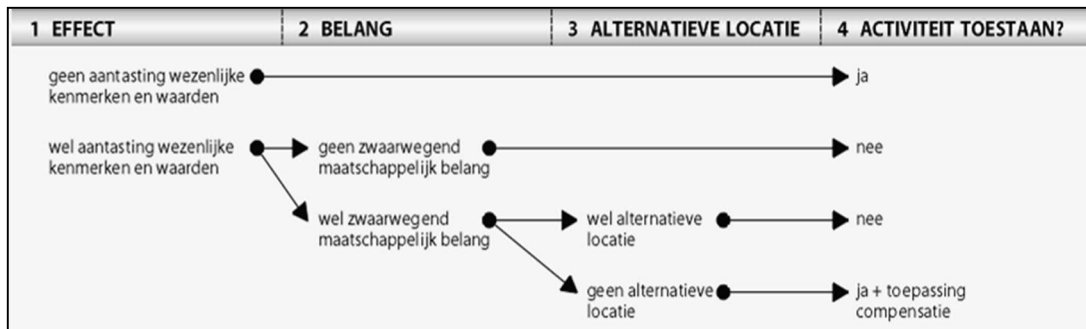
De afweging voor ingrepen in het NNN gaat volgens het 'nee, tenzij-principe'. In onderstaand schema is dit stapsgewijs weergegeven. Ingrepen met een significant negatieve invloed op de wezenlijke kenmerken en waarden mogen niet plaatsvinden, tenzij er sprake is van een zwaarwegend maatschappelijk belang en indien er geen alternatieven zijn. Indien bij een ingreep schade wordt aangericht aan een NNN-gebied, dan dient dit in ieder geval gemitigeerd te worden. De resteffecten aan verlies van kwaliteit en/of oppervlakte dient te worden gecompenseerd. Daarnaast kan salderen van positieve en negatieve effecten op het NNN uitkomst bieden om projecten in het NNN te realiseren. Het verkennend natuuronderzoek geeft inzicht in de ligging van NNN-gebieden in de omgeving van het plangebied en de noodzaak voor het doorlopen van een 'nee, tenzij' procedure. In de provincie Zuid-Holland is de externe werking van het NNN niet van toepassing. Een 'nee, tenzij-toets' behoeft alleen te worden doorlopen, indien er sprake is van een RO-procedure met betrekking tot wijziging van de bestemming van het plangebied.

Weidevogel- en ganzenfoerageergebieden

In het kader van het provinciaal beleid van Zuid-Holland zijn belangrijke weidevogelgebieden aangewezen. Op deze gebieden is het 'nee-tenzij-beginsel' van toepassing. Bij netto aantasting/verstoring is er sprake van compensatieplicht en moet er sprake zijn van groot openbaar belang en geen alternatieven. Voor ganzenfoerageergebieden is het nee-tenzij beginsel niet van toepassing. De aanwijzing heeft geen consequenties in het kader van ruimtelijke ordeningsprocedures.

Strategische reservering natuur

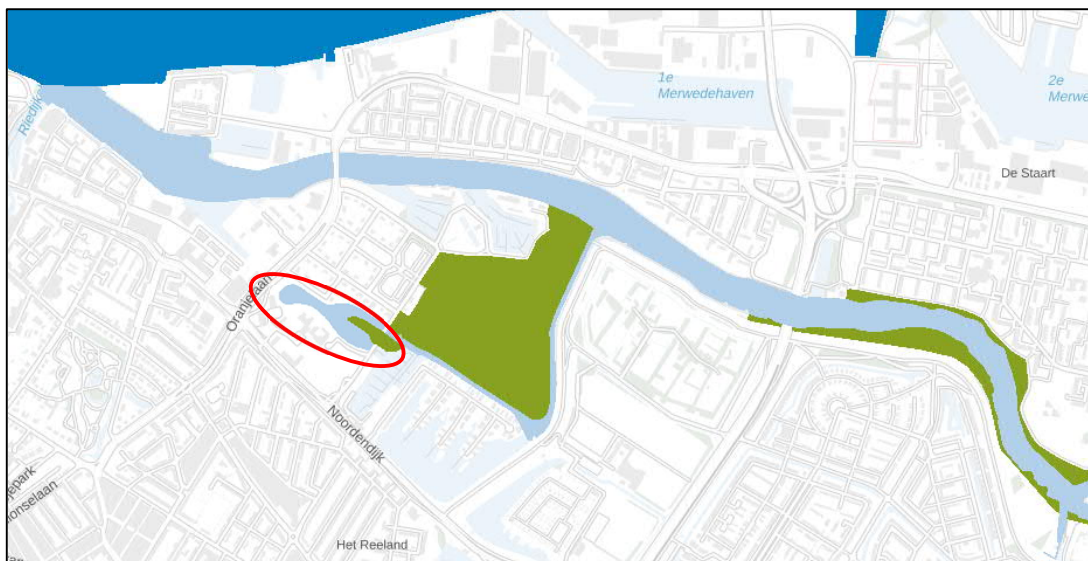
Dit betreft agrarische gebieden die in de Provincie Zuid-Holland zijn aangewezen in het kader van internationale verplichtingen, maar geen deel uitmaken van het NNN. Deze gebieden vallen onder het 'nee-tenzij-beginsel'.

Schema: Het 'nee, tenzij'-principe van het compensatiebeginsel.

Inventarisatie

Het Vlij maakt deel uit van het Natuurnetwerk in Zuid-Holland. Belangrijke weidevogel- en ganzenfoerageergebieden of een strategische reservering natuur zijn in de directe omgeving niet aanwezig. De ligging van het plangebied nabij het Natuurnetwerk Zuid-Holland is weergegeven in figuur 4.1.

Figuur 4.1 Ligging deel Vlij bij plangebied in Natuurnetwerk Zuid-Holland (Bron: GeoLoket Zuid-Holland)

Analyse en toetsing effecten

Het voorgaande maakt duidelijk dat het water van en het eiland in Het Vlij deel uitmaken van het Natuurnetwerk Zuid-Holland, net als het daarnaast gelegen Wantijpark. Het water van Het Vlij valt onder het beheertype 'N02.01 Rivier'. Op het eiland is het beheertype 'N14.03 Haagbeuken- essenbos' van toepassing. Op het eiland zelf zijn geen werkzaamheden gepland. Alleen de oevers van Het Vlij worden mogelijk aangepast. Van het meer onder invloed van het zoetwatergetij brengen van Het Vlij zijn geen negatieve

effecten op de aanwezige natuurwaarden te verwachten. Er is geen sprake van enig verlies van oppervlak Natuurnetwerk. Het oostelijk deel van Het Vlij staat nu al onder invloed van getijdenbewegingen, het westelijk gedeelte krijgt via het gedempte tij alleen de hoog water perioden mee. Fluctuaties in het waterpeil leiden alleen tot periodieke dalingen van het waterpeil ten opzichte van de huidige situatie en daarmee tot een grotere getijdezone langs de oever van het eiland. De regelmatigere verversing van het water kan de kwaliteit daarvan verbeteren. Het verwijderen van de barrière geeft toegang aan migrerende vissen. Van beide ontwikkelingen is een waardevol en daarom als positief te waarderen effect op de natuurwaarden te verwachten. Een ontwikkeling die bovendien geheel aansluit op de beheertypen die hier van toepassing zijn en te beschouwen zijn als een passende natuurherstel- of ontwikkelingsmaatregel. Omdat de bestemming van Het Vlij niet wijzigt is er voortsnog geen noodzaak om een 'nee, tenzij' procedure te doorlopen. Een nadere beoordeling daarvan is aan te bevelen als de plannen concreter worden.

De werkzaamheden in en rond Het Vlij zijn niet van invloed op de natuurwaarden binnen het Natuurnetwerk, anders dan al getoetst op grond van de Wnb. Zij leiden niet tot een structureel verlies van oppervlak of aantasting van wezenlijke kenmerken van het Natuurnetwerk. Effecten zijn uitgesloten. De werkzaamheden zijn ook niet van invloed op weidevogel- en ganzenopvanggebieden in de omgeving, die zijn niet aanwezig. Vervolgstappen zijn momenteel niet aan de orde.

5 Conclusies en aanbevelingen

5.1 Wet natuurbescherming

5.1.1 Wet natuurbescherming: onderdeel Natura 2000-gebieden

Het Vlij ligt niet binnen de begrenzing van een Natura 2000-gebied. Natura 2000-gebieden liggen op afstanden van 4 kilometer of aanzienlijk meer daarvandaan. De Noordendijklocatie en dit deel van Het Vlij wordt van deze gebieden gescheiden door wegen, dijken, beplanting en stedelijke bebouwing. Er doet zich geen direct of indirect (externe werking N2000) effect voor waar het om verstoring als gevolg van licht, geluid of bewegingen in en om het plangebied gaat. Er is geen relatie tussen de kwalificerende vogelsoorten die in zeer kleine aantallen van het deel van Het Vlij bij het plangebied gebruik maken of van (kwalificerende) vissoorten die ook rondom het plangebied leven en de instandhoudingsdoelen van een specifiek Natura 2000-gebied zoals de Biesbosch.

Een indirect effect als gevolg van extra stikstofdepositie op hiervoor gevoelige habitattypen in Natura 2000-gebieden is op grond van de afstand en de tijdelijke en beperkte aard van de werkzaamheden onwaarschijnlijk zo blijkt uit de uitgevoerde stikstofberekening voor het gehele plan. Omdat werkzaamheden voor een eventuele oeveraanpassing geen deel uit hebben gemaakt van deze berekening is het ter onderbouwing nogmaals uitvoeren van een stikstofberekening niettemin aan te bevelen.

Het aanvragen van een vergunning gebiedsbescherming Wnb is niet nodig voor het toelaten van getijdenwerking als onderdeel van het bestemmingsplan voor de Noordendijklocatie, als de aanvullende stikstofberekening bevestigt dat er geen sprake is van een overbelasting door stikstofdepositie op daarvoor gevoelige habitattypen in een Natura 2000-gebied. De voorgenomen ontwikkeling van het bestemmingsplan voor de Noordendijklocatie kan in

overeenstemming met de gebiedsbescherming Wnb uitgevoerd worden voor zover het om het verruimen van de getijdenwerking in Het Vlij gaat.

5.1.2 Wet natuurbescherming: onderdeel soortenbescherming

Van niet-vrijgestelde, strikter beschermde zoogdieren zijn alleen jagende vleermuizen met zekerheid in of om Het Vlij te verwachten. Rond Het Vlij in en buiten het plangebied gelegen groenstructuren blijven vrijwel onverstoorde en beschikbaar, omdat in de nachtelijke uren niet wordt gewerkt. Nader onderzoek naar aanwezige vleermuisverblijven kan nodig zijn. Van een rol van dit gedeelte van Het Vlij als functioneel leefgebied voor de bever is mogelijk ook sprake. Nader onderzoek moet uitwijzen waaruit het belang voor de bever bestaat. Voor alle soorten zijn ruim voldoende uitwijkmogelijkheden aanwezig.

De werkzaamheden worden in principe buiten het broedseizoen of ruim voorafgaand aan het broedseizoen uitgevoerd of opgestart. Verstoring van broedvogels is dan niet aan de orde omdat broedvogels afwezig zijn of vestiging tijdig wordt voorkomen door het werken zelf. Indien nodig wordt met preventieve maatregelen voorkomen dat zich broedvogels in het plangebied kunnen vestigen. De werkzaamheden zijn daarmee niet van invloed op algemene broedende vogelsoorten.

De huidige waterkwaliteit sluit het voorkomen van beschermde vissoorten en libellen vrijwel uit. Het verruimen van het getij en het aanpassen van de oevers verbetert de geschiktheid voor onder meer rivierdonderpad en rivierrombout. De werkzaamheden hebben naar verwachting een positieve invloed op het voorkomen van vissoorten en watergebonden insecten.

Binnen de plangrenzen zijn geen bijzondere plantensoorten gevonden. Er zijn geen voortplantingsplaatsen, vaste verblijfplaatsen of exemplaren van zwaardere beschermde, niet-vrijgestelde reptielen, amfibieën en weekdieren bekend. Zij worden er ook niet verwacht. Een effect kan worden uitgesloten.

Samenvattend: het toelaten van getijdenwerking kan in overeenstemming met de soorten beschermende bepalingen uit de wet worden uitgevoerd door zorgvuldig handelen en eventueel het nemen van enkele preventieve maatregelen voor broedvogels bij aanlegwerkzaamheden aan de oevers.

Het aanvragen van een ontheffing soortenbescherming Wnb is op grond van de huidige gegevens alleen noodzakelijk als uit nader onderzoek blijkt dat het gebied toch van belang is voor de bever, de rivierdonderpad of de rivierrombout en de werkzaamheden daarop van wezenlijke invloed kunnen zijn. Omdat ook planvorming tijd vraagt kan aanvullend onderzoek nodig worden. Aan te bevelen is om de werkzaamheden uit te voeren op grond van een Ecologisch Werkprotocol conform de Wnb.

5.2 **Natuurbeleidskaders**

Natuurnetwerk Nederland

Van een verlies van oppervlak Natuurnetwerk is geen sprake. Door werkzaamheden langs de oevers van Het Vlij gaat geen oppervlak met natuurwaarden structureel verloren. Er is geen nader veldonderzoek, effectonderzoek of procedurele stap noodzakelijk omdat de

bestemming van Het Vlij niet wijzigt. Maatregelen om effecten te beperken zijn niet aan de orde.

Samenvattende tabel

	Effecten	Nader veldonderzoek	Nader effectonderzoek	Mitigerende maatregelen	Nadere procedure
Wet natuurbescherming, Natura 2000- gebieden	• Stikstof	• Geen	• Aanvullende AERIUS berekening	• Afhankelijk resultaat	• Afhankelijk resultaat
Wet natuurbescherming, soorten	• Vleermuizen • Broedvogels • Bever • Rivierdonderpad • Rivierrombout	• Controle • Controle • Controle • Controle • Controle	• Verblijfplaatsen • Indien aanwezig • Indien aanwezig • Indien aanwezig • Indien aanwezig	• Preventieve maatregelen • Preventieve maatregelen • Preventieve maatregelen • Preventieve maatregelen • Preventieve maatregelen	• Werkprotocol en/of ontheffing • Werkprotocol • Werkprotocol en/of ontheffing • Werkprotocol en/of ontheffing • Werkprotocol en/of ontheffing
Natuurnetwerk Nederland	• Geen	• Geen	• Geen	• Geen	• Geen